

Rabobank

Een verloren jaar?

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft vorige week zijn ramingen voor 2009 en 2010 gepubliceerd. Het CPB voorziet twee jaren van krimp, met respectievelijk 3,5% en 0,25%, en is daarmee een stuk pessimistischer dan een paar maanden geleden. In de pers was de reactie er een van ongeloof. Sommige analisten vroegen zich openlijk af of het Planbureau niet te diep doorschiet in pessimisme.

Wij delen echter verregaand de visie van het CPB. De economie is in het laatste kwartaal van 2008 zeer hard tot stilstand gekomen en aan een duikvlucht begonnen. Met een snel krimpende wereldhandel is het volstrekt illusoir om te veronderstellen of te hopen dat een open economie als de onze zich aan de neergang kan onttrekken. Het zwakke vierde kwartaal van 2008 zorgt al voor een forse negatieve overloop vanuit vorig jaar en alles duidt erop dat ook het eerste kwartaal van 2009 zeer zwak is. Dan is een groot deel van de krimp al gerealiseerd. Analisten die nu nog uitgaan van een krimp van rond de 1,5% gaan of uit van een wel zeer spectaculair herstel in de tweede helft van dit jaar of hebben hun rekenwerk niet goed gedaan.

De snelle economische neergang heeft vrijwel iedereen overvallen. Ook wij hebben een aantal maanden geleden niet zien aankomen hoe snel de wereldhandel zou vertragen en de financiële crisis zich zou verdiepen. Het gevaar van dergelijke schokkende ontwikkelingen is natuurlijk dat men doorschiet in pessimisme en niet meer ziet waar het herstel vandaan moet komen. In de huidige neergang is dat ook moeilijk, omdat in alle economische blokken de conjunctuur min of meer synchroon stagneert. Er is op dit moment geen duidelijke groeipool die het groeierstel kan trekken. Toch zal ook de huidige cyclus weer omslaan in een herstel, maar het is nog een open vraag wanneer dit herstel zal optreden en hoe krachtig het zal zijn.

In september 2008 schreven wij nog hoe sterk de fundamenten van de Nederlandse economie zijn. Het is belangrijk te onderkennen dat die fundamenten in veel opzichten goed op orde zijn. Maar de Nederlandse economie deint mee op de golven van de wereldeconomie en het bevindt zich daar in zwaar weer. Maar iedere zeiler weet dat, als je met je schip in zwaar weer verzeild raakt, het van het allergrootste belang is om niet in paniek te raken. Geen dingen doen die de zaken erger maken. Dat betekent in de huidige conjunctuur geen bevrozing van lonen en verlaging van uitkeringen. Het is juist van belang dat de binnenlandse bestedingen zo goed mogelijk peil blijven. Dus op de een of andere manier zien te bewerkstelligen dat de koopkracht van met name de lagere inkomens intact blijft. Zware bezuinigingen doorvoeren, getuigt op dit moment van weinig wijsheid. Niet doen dus. En dit is ook niet het moment om huizenbezitters onzeker te maken door discussies over de hypotheekrente aftrek aan te zwengelen. Ook moet de overheid terughoudend zijn met het stimuleren van de economie. Niet ieder bedrijf dat zijn hand ophoudt dient automatisch gered te worden.

Rustig blijven is al met al het devies. Benadrukken dat we er wereldwijd samen doorheen moeten, dus protectionisme te vuur en te zwaard bestrijden. Dat hebben de Europese regeringsleiders in ieder geval goed begrepen. Als er moet worden gestimuleerd, leg dan de accenten bij vergroening en duurzaamheid. En voorkom paniek. Verhalen over de crisis van de jaren dertig doen echt geen opgeld. Toen was ons land arm, was er geen sociale zekerheid en werd er een faliekant verkeerd beleid gevoerd. Nu is ons land rijk, is er een goed ontwikkeld sociaal en pensioenstelsel en is het beleid gericht op groeierstel.

Als onze economie met een procent of vier krimpt zijn wij eind 2010 weer even rijk in 2006. Dat is natuurlijk jammer, maar daarmee zijn wij niet arm. In 2006 waren wij namelijk gemiddeld rijker dan wij in de voorafgaande 2005 jaar ooit waren geweest. Achter dat gemiddelde schuilen natuurlijk uitschieters; mensen die hun baan kwijt raken verliezen meer dan 4% van hun inkomen. Daarom is het juist zo belangrijk dat onze beleidmakers er juist alles aan doen om de koopkracht voor de lagere inkomens op peil te houden.

Wat betreft economische groei is 2009 een verloren jaar. Maar als nu de fundamenten voor een duidelijk en duurzaam groeiherstel kunnen worden gelegd kan achteraf wellicht worden geconstateerd dat het al met al toch een gezonde correctie is geweest.